

Werken mee aan dit nummer:
Ellen Hendrix, Jef Lingier, Claudia Mellebeek, Peter Meeuwissen, Stef Vandebroek

Coördinatie:
Peter Meeuwissen en Lucrèce Ory

Foto's: RIMO Limburg

Vormgeving: Kristel Moors

Druk: Drukkerij Aerts

RIMO LIMBURG - Marktplein 9 B21
3550 Heusden-Zolder - tel: 011/22.21.96
fax: 011/22.94.31 - www.rimo.be

BOOM vzw

JEF LINGIERPLEINTJE IN BERINGEN

BERINGEN - In januari jl. haalde de Posthoornwijk in Beringen de nationale pers nadat bewoners een pleintje hadden omgedoopt tot 'Jef Lingierpleintje'. Hiermee wilden de bewoners Jef danken omdat hij erin geslaagd is de Posthoornwijk te verlossen van het imago van zwaarste probleemwijk van West-Limburg. Jef kon alle positieve krachten bij bewoners en instanties mobiliseren om een ommekeer te bewerkstelligen. Tot voor enkele jaren was vandalisme, criminaliteit en druggebruik er nog schering en inslag. Het VRT-journaal wist te melden dat een wet verbiedt om een straat of plein te noemen naar iemand die nog leeft.

Voor de bewoners mag het dan ook nog wel even duren voor het nieuwe bord officieel wordt. Zij wensen Jef, die over enkele maanden op pensioen gaat, nog een lang en gelukkig leven toe.

PRAATSHOW OVER 15 JAAR OPBOUWWERK IN STEENVELD

BERINGEN - Het buurtopbouwwerk in Steenveld heeft onlangs zijn 15de verjaardag gevierd. Het begon in 1992 vanuit de Dienst Buurtactivering van het LITP. In 2003 nam RIMO Limburg de fakkel over. De stad Beringen heeft de werking al die jaren gefinancierd. Om de werking en realisaties van de afgelopen jaren in de kijker te zetten, organiseerden we een praatshow.

Verschillende mensen die de afgelopen jaren van betekenis geweest zijn voor de buurtwerking werden uitgenodigd op de sofa: pioniers uit de beginjaren, mensen van het buurtcomité, partnerorganisaties zoals Arktos, basiseducatie en de Kantonnale Bouwmaatschappij, bevoegde schepenen, de directeur van RIMO en natuurlijk de vorige en huidige buurtwerkers. Journalist Luc Moons (TV Limburg) leidde de

gesprekken in goede banen en wist de beleidsverantwoordelijken interessante engagementen voor de toekomst te ontlocken.

Buurtwerker Patrick Moons (broer van) heeft 12 van de 15 jaar voor zijn rekening genomen. Hij werd dan ook in de bloemen gezet. Onlangs heeft hij zijn actierrein verlegd naar Beringen-Mijn en kwamen er opvolgers in Steenveld.

STUDIEDAG 15 MEI

RIMO Limburg vroeg aan professor jeugdcriminologie Johan Deklerck (KU Leuven) om het geheim van Jefs aanpak in de Posthoornwijk te ontsluiten. Prof. Deklerck nam de uitdaging aan en presenteert zijn bevindingen op een studiedag op **15 mei** a.s. in **CC Casino in Beringen**. Hou onze website in het oog om tijdig in te schrijven.

BUURTWERK OVER DE GRENZEN HEEN

HEUSDEN-ZOLDER - Afgelopen jaar trokken vrijwilligers van een 10-tal RIMO projecten samen met hun buurt- of opbouwwerker naar Maastricht. Niet om te shoppen of voor een stadswandeling, wel om enkele Maastrichtse buurtwerkingen te bezoeken. De uitwisselingen kaderen in een grensoverschrijdend partnerschap tussen RIMO Limburg en de Maastrichtse welzijnsstichting Trajekt.

In de eerste jaarhelft van 2007 waren er uitwisselingen tussen telkens één project van RIMO met een Maastrichtse tegenhanger, iedere keer gevolgd door een tegenbezoek. In de tweede jaarhelft kwam een groep vrijwilligers uit verschillende Maastrichtse buurten op bezoek in Genk. Vervolgens reisden vrijwilligers van verschillende RIMO-projecten voor een dagje naar Maastricht.

Telkens zorgden de ontmoetingen tussen vrijwilligers van beide Limburgen voor

boeiende gesprekken over samenleven tussen verschillende culturen, afval, drugstoerisme, opvoeding van kinderen,... Vrijwilligers leren niet alleen nieuwe projecten en aanpakken kennen. Ze zien ook de positieve kanten van hun eigen buurt en tonen die fier aan de bezoekers. Bovendien denken ze na over hoe ze nieuwe ideeën kunnen toepassen in hun buurt.

Iedereen was het er over eens: een ervaring rijker, voor herhaling vatbaar!

GROEPSVORMING IN ARMOEDEBESTIJING

DE KRACHT VAN MENSEN SAMEN

Overal waar mensen zijn, zijn sociale bindingen aanwezig. Voor mensen in armoede is dit allesbehalve evident, zo blijkt. Een blik op het gemeenschapsleven van mensen in armoede.

Uitsluiting leidt tot opsluiting

Door de uitsluiting uit het publieke leven hebben mensen in armoede vaak de neiging om zich op te sluiten in hun huis. Weg van het bedreigend en kwetsend gemeenschapsleven, waar ze te maken krijgen met vooroordelen en stigma's. Het gezin is voor hen dé plaats bij uitstek, waar ze erkenning vinden, zeggenschap hebben en verantwoordelijkheid dragen. Toch is het gezin tegelijk ook een isolerende realiteit.

Gedeclasserd netwerk

In tegenstelling tot de modale burger hebben mensen in armoede weinig keuzenvrijheid bij de samenstelling van hun netwerk. Ze worden vaak in een vakje gestoken door hun omgeving. Daardoor zijn ze minder gewenst in een netwerk. Het persoonlijk netwerk van mensen in armoede is daarom 's avonds veelal beperkt tot lotgenoten. Bij lotgenoten ervaren ze immers het meest begrip en steun voor hun situatie en kunnen ze zichzelf zijn.

Het belang van ontmoeting

De herankering van mensen in armoede is een belangrijke stap om hen te ondersteunen. In de hulpverlening blijkt het echter niet vanzelfsprekend om hiervoor ruimte en middelen te bekomen. Verenigingen waar armen het woord nemen en buurthuizen spelen hierin een voorname rol. In veel gevallen is het versterken van het sociaal weefsel van uitgesloten een basisdoelstelling voor

hen. Zij bieden daarvoor laagdrempelige ontmoetingskansen aan. Mensen treden er uit hun isolement, vinden er betaalbare ontspanningsmogelijkheden, nieuwe doelstellingen en perspectieven. Het gevoel om onder gelijken te zijn, als mens gezien worden en werken vanuit krachten in plaats vanuit klachten zijn elementen die de deelnemers als positief ervaren.

Voor velen is het meedoen aan dergelijke activiteiten een eerste voorzichtige stap naar netwerkvorming. Het enige doel is in die beginperiode vaak om onder de mensen te komen, zich een beetje te amuseren en de problemen van het leven in armoede even opzij te zetten.

Groepswerking van armen

Engagement in een groepswerking is een veel moeilijkere stap, die lang niet alle mensen in armoede willen of kunnen nemen. Voor wie de stap wel zet, opent zich een deur naar maatschappelijke integratie. In zo'n groepswerking krijg

je immers inspraakmogelijkheden, leerkansen en oefen je je sociale vaardigheden. Mensen in armoede krijgen daardoor meer bagage om zich te kunnen handhaven in de maatschappij. Allemaal bouwstenen van persoonlijke veerkracht en empowerment.

Opstap naar dialoog met het beleid

Door het contact met anderen kunnen individuele ervaringen groeien naar gemeenschappelijke zienswijzen en gezamenlijke eisen. De krachten worden gebundeld om veranderingen bij het beleid na te streven. De opstap naar dialoog met het beleid is dan niet meer veraf.

Groepsvorming is een krachtig instrument, dat niet alleen van belang is voor de individuele ontwikkeling van mensen in armoede, maar ook omwille van het feit dat structurele veranderingen beter kunnen afgedwongen worden in groep. Denk maar aan de emancipatiebewegingen uit het verleden.

“IK BEN EEN ANDER MENS GEWORDEN”

Mia leerde enkele jaren geleden ‘Warm Hart’ kennen, een Vereniging waar Armen het Woord Nemen in Houthalen. Ze bloeide er helemaal open. Hieronder haar getuigenis. Mia is een fictieve naam.

“Voordat ik bij Warm Hart kwam, was ik stil, gesloten, angstig, geïsoleerd. Ik durfde mijn eigen zegje niet te doen, en voelde mij depressief. Totdat iemand mij aansprak over het bestaan van Warm Hart, ook mijn huisdokter sprak er mij over aan, en in de voedselpakketten zaten uitnodigingen om deel te nemen aan de activiteiten van Warm Hart.

Uiteindelijk heb ik de stap gezet. In het begin was het moeizaam, ik was immers niet gewoon om onder de mensen te komen. Door het luisterend oor van de vrijwilligers en de andere bezoekers kreeg ik vertrouwen en een goede verstandhouding met iedereen en ben ik een regelmatige bezoeker geworden. Langzaam bloeide ik open, en ik help ook

een handje bij activiteiten, zowel bij Warm Hart als bij Dynamo. Wat ik waardeer is dat er rekening mee wordt gehouden dat ik ‘s morgens moeilijk functioneer omwille van lichamelijke klachten en dat ik daarom alleen in de namiddag of ‘s avonds kan helpen.

Daarom vond ik het wel jammer dat de computerlessen in de vereniging al vanaf 9u begonnen. Dan kan ik helaas niet deelnemen. Ik hoop dat ze daar in de toekomst rekening mee houden. Maar ik ben mij er natuurlijk wel van bewust dat de mensen rondom mij niet altijd een uitzondering kunnen maken voor mij.

Ik ben ook héél blij dat ik kan deelnemen aan uitstappen, en ook naar het cultureel centrum kan gaan. Voordat ik naar de vereniging ging, was daar geen sprake van. Ik kon met niemand mee, en de prijs was ook altijd te duur. Ik ben ook mee op vakantie geweest naar De Panne, en dit jaar ga ik zelfs mee naar Spanje. Ik heb voor het eerst in mijn leven smoutebollen gegeten toen we naar de kermis in Hasselt zijn geweest.

Nu beleef ik dingen, waar ik amper van kon dromen, en die niet voor mij weggelegd waren.

Ik heb vroeger therapie gevolgd, omdat ik een zware zenuwzinking had, maar de beste therapie voor mij is Warm Hart. Ik ben gewoonweg een ander mens geworden. Nu heb ik terug plezier in het leven, al blijft het uiteraard financieel moeilijk voor mij, maar genieten heeft niet altijd met geld te maken. Al blijf ik er ook van dromen om het financieel een beetje ruimer te hebben ...”

Ik ben ook héél blij dat ik kan deelnemen aan uitstappen, en ook naar het cultureel centrum kan gaan.

ONS GEDACHT

“HET DORPSRESTAURANT IS DE IDEALE MANIER OM CONTACT TE LEGGEN”

BILZEN - In het kleine dorp Hees zakken elke donderdagmiddag zo'n 50 inwoners naar de parochiezaal af. Tien vrijwilligers houden er een dorpsrestaurant draaiende. Twee van hen zijn Miriam Jeunhomme en Gertie Scholberg, twee Nederlandse vrouwen met keukenschort die enthousiast praten over dit succesvolle initiatief.

Gertie : “Ik zit in de Gezinsbond. Ik hoorde daar van de plannen om te beginnen met een dorpsrestaurant zoals dat al bestaat in Waltwilder, Schoonbeek en Munsterbilzen. Ik was dadelijk enthousiast. Ik vond het een uitstekende manier om contact met het dorp te krijgen. Mijn kinderen zijn immers de deur uit en ik heb geen contact meer via de school hier in het dorp.”

Miriam : “Mijn overbuurman zei me dat er een leuk initiatief ging komen. Alles met eten vind ik trouwens per definitie al leuk.

Ondertussen heb ik dankzij het restaurant nieuwe mensen leren kennen. Zo stap je weer makkelijker binnen op andere initiatieven. Alle drempels zijn geslecht. Het restaurant is de ideale manier om contact te leggen. Het is een hele leuke manier om binnen te komen.”

Miriam : “Wij serveren de mensen aan tafel. Dat vinden ze aangenaam. Zo kunnen wij ook tijdens het opscheppen van de aardappelen of het uitscheppen van de soep even een babbeltje slaan.”

Gertie : “De interesse is groot. Elke week komen 50 à 60 mensen eten. Aan samen eten blijkt een grote behoefte te zijn. De mensen hebben vaste tafels. Als er iemand niet komt dan zijn de anderen ongerust. Je moet je twee dagen op voorhand inschrijven. Dat kan ook in ‘t café of bij de bakker.”

Miriam : “Regelmatig houden we tevredenheidsenquêtes. De mensen zijn heel tevreden over de prijs (4,50 euro), de kwaliteit, de bediening en de hele sfeer er rond. Ook de vrijwilligers zijn heel

tevreden, want we kunnen altijd op iedereen rekenen. We voelen ons gewaardeerd door onze medebewoners.”

Gertie : “Er zijn al veel mensen komen kijken naar ons, zelfs mensen van de kust en van Sint-Truiden. We zijn het kleinste dorp maar hebben het meeste succes.”

Gertie Scholberg (links) en Miriam Jeunhomme (rechts): twee enthousiaste Nederlandse vrouwen praten over het succesvolle dorpsrestaurant.

KERNKWALITEITEN VAN VERENIGINGEN WAAR ARMEN HET WOORD NEMEN

HEUSDEN-ZOLDER - In de aanloop naar 17 oktober, Werelddag van verzet tegen extreme armoede, organiseert Dynamo Limburg jaarlijks een bevraging rond een bepaald aspect van armoede (bestrijding). In 2007 legde ondersteuner Roland Bollen zijn oor te luisteren bij zeven Limburgse groepen. Invalshoek was deze keer geen heikel punt rond armoedebestrijding, maar een verhaal over de betekenis van de verenigingen voor de mensen in armoede en de samenleving, gezien door de ogen van mensen in armoede.

Sociaal contact als rode draad

“Sociaal contact loopt als een rode draad doorheen het eerste deel van de bevraging,” stelt Roland vast. “Aansluiten bij een vereniging heeft vaak veel te maken met het ontsnappen aan eenzaamheid en isolement, waarin mensen gevangen zitten. Het contact met lotgenoten, die dezelfde ervaringen delen en hun problemen erkennen en begrijpen, zorgt voor een gevoel van thuiskomen.” Maar een vereniging betekent veel meer

dan dat. Het versterkend gehalte van een basiswerking voor het individu mag niet onderschat worden. “De deelnemers formuleren zelf dat een vereniging essentieel is om hen kansen te bieden, vaardigheden aan te leren en te stimuleren om op te komen voor hun basisrechten. De vereniging maakt hen mondiger, geeft hun verantwoordelijkheden en medezeggenschap.”

Dialoog en vorming

Mensen in armoede stellen vast dat het dichten van de kloof tussen armen en niet-armen een proces is dat langs beide zijden gevoerd moet worden. “Er is een mentaliteitsverandering in de maatschappij nodig: meer respect voor mensen in armoede en tolerantie voor de problematiek. De verenigingen zijn klaar om hier een rol in te spelen. De ontwikkeling van vormingsinitiatieven om kennis over armoede te verspreiden is een hulpmiddel naar niet-armen toe. Dit leidt dan tot meer begrip en het tot stand komen van solidariteit en partnerschap in de strijd tegen armoede.”, legt Roland uit.

Pas als de gelijkwaardigheid van mensen in armoede gerespecteerd wordt, is ‘echte’

participatie mogelijk. Alleen dan wordt de stem van de armen in het beleid gehoord, alleen dan kan er aan de structurele oorzaken van armoede gewerkt worden en echte verandering worden bekomen. “De ervaring van de betrokkenen zelf is nodig om armoede in onze samenleving echt te begrijpen en te verhelpen. We nodigen de beleidsverantwoordelijken dan ook uit om de dialoog aan te knopen en gebruik te maken van de aanwezigheid van de verenigingen.”

ONTMOETING ALS KIEM VOOR ARMOEDEBESTRIJDING

In het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen werken een 50-tal verenigingen samen om armoede en sociale uitsluiting uit te bannen. Een gesprek met woordvoester Anke Hintjens, verheldert de rol die ontmoeting voor mensen in armoede speelt.

Ruimte voor ieders eigenheid

“In de eerste plaats is deelname aan ontmoetingsactiviteiten voor mensen in armoede van groot belang om uit hun isolement te geraken. De mogelijkheden om mensen te ontmoeten zijn voor hen vaak erg beperkt en hun laag gevoel van eigenwaarde werkt het isolement nog in de hand. Mensen ontmoeten met dezelfde problemen en ervaringen toont hen dat ze niet de enigen zijn in die situatie. Door actief te worden in een vereniging gaan mensen enorm veel leren over zichzelf en over de samenleving. Zo winnen ze aan zelfvertrouwen en leren ze zelf opkomen voor hun rechten. Ze krijgen op die manier

meer grip op hun situatie.”

Om de ontmoeting van mensen in armoede mogelijk te maken, zijn een aantal voorwaarden cruciaal. “Verenigingen moeten actief op zoek gaan naar mensen in armoede,” aldus Anke. “Er is tegelijk nood aan een veilige omgeving, een plaats waar ze zichzelf kunnen zijn, waar er ruimte is voor ieders eigenheid. Een plaats, waar ook persoonlijke groei en het opnemen van verantwoordelijkheid behoort tot het vrijblijvende aanbod.”

De cirkel van de zes criteria

“Mensen in armoede verenigen, hen betrekken bij de werking, het woord geven, ondersteunen om meer greep te krijgen op hun eigen situatie en in actie te komen tegen maatschappelijke onrechtvaardigheden, vloeien allemaal voort uit het zoeken naar mensen in armoede. Ontmoeting ligt in de lijn van het individueel en gezamenlijk sterker worden. Het geheel vormt een cirkel. Het één is niet belangrijker dan het ander, maar kan niet los van elkaar

gezien worden.” De zes criteria zijn één en ondeelbaar.

“Ook binnen het Vlaams Netwerk is het gezamenlijk aspect aan de orde. Ontmoeting op bovenlokaal vlak en overleg tussen de verenigingen is nodig om tot gedragen standpunten te komen. Het is als het ware een ketting: mensen in armoede ontmoeten elkaar, worden sterker. Verenigingen ontmoeten elkaar en worden samen sterker waardoor we samen kunnen ijveren voor een ander beleid.”

Anke Hintjens: “Verenigingen moeten actief op zoek gaan naar mensen in armoede.”